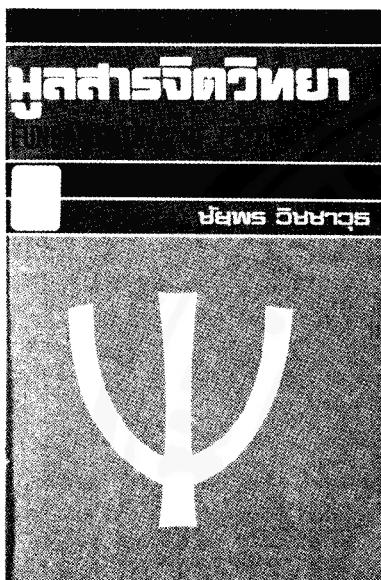

ชัยพร วิชชาเวช,
มูลสารจิตวิทยา สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525,
491 หน้า, 99 บาท.

ด้วยความยาว 491 หน้า ก็จัดได้ว่า
หนังสือเล่มนี้มีความละเอียดมากที่สุด
เล่มหนึ่งในบรรดาตำราจิตวิทยาพื้นฐานที่
น้อยกว่าไปตามสถานบันอุดมศึกษา ประกอบ
กับเป็นหนังสือที่ออกแบบมาสู่คนในปัจจุบัน
ศึกษานี้ จึงนำร่องมาพิจารณาทั้งในด้านที่
เป็นตำรา และแนวโน้มในการศึกษาจิต
วิทยาทั่วไปที่นักศึกษาเกือบทุกคนต้อง
เรียนอีกด้วย

เนื่องจากหนังสือถูกตั้งค่าไว้ครอบคลุมเนื้หาทางด้านจิตวิทยาทั่วไปอยู่แล้ว
บทวิจารณ์นี้จึงได้วางจุดหนักอยู่ที่การ
วิจารณ์เนื้อหาทั้งเล่ม ทว่าอยู่ที่การยิน
ยกงานประเด็นมาอภิปรายมากกว่าโดย
หวังว่าจะเป็นเสียง ๆ หนึ่งที่จะส่งเสริม
ลักษณะวิตกวิจารณ์ในการศึกษาด้านนี้

ส่งท้ายบทวิจารณ์นี้ต้องการเสนออีกครั้ง
ลักษณะเด่นที่สุดของหนังสือเล่มนี้อยู่ที่
ความแตกต่างจากหนังสือเล่มอื่นในทำนอง
เดียวกัน ในทางกลับกันส่วนที่เหมือนกัน
ของหนังสือเหล่านี้ ก็คือเป็นประเด็นที่
น่าอภิปรายถูกเลี้ยงมากที่สุด

ความแตกต่างจากหนังสือ อื่น

1) ความละเอียดลึกซึ้งใน เนื้อหา

ความครอบคลุมต่อเนื้อหาพื้นฐาน
ในวิชาจิตวิทยาทั่วไป เป็นสิ่งซึ่งหาได้
ยากในตำราภาษาไทยเล่มอื่น ๆ เริ่มนับ
จากวิพัฒนาการของวิชีสึกษาจิต และ
ระเบียบวิธีการทางจิตวิทยาที่ผู้แต่งรวม
ไว้ในภาคว่าด้วยวิธีการของจิตวิทยา พื้น
ฐานทางชีววิทยาที่ได้รับการถ่ายทอดจาก
ศาสตราจารย์ ลีวีสัน ที่มีความเชี่ยวชาญ
และอิทธิพลในด้านนี้ ไม่ใช่แค่การนำ
ความรู้ที่มีอยู่แล้วมาจัดเรียงให้เข้ากับ
โครงสร้างที่มีอยู่แล้ว แต่เป็นการสร้าง
ความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปใช้ได้จริง
ในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นในด้านการ
ศึกษา อาชญากรรม จิตเวช ฯลฯ ที่สำคัญ
คือการนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้
ในการแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน เช่น
การแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ การบริหาร
องค์กร การจัดการ การผลิต การค้า
การลงทุน ฯลฯ ที่มีความซับซ้อนและซับซ้อน
มาก แต่ผู้แต่งได้จัดเรียบให้เป็นระบบ
ที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย ทำให้ผู้อ่าน
สามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

ในภาค 4 ว่าด้วยมนุษย์ในสังคม
ซึ่งเป็นส่วนของจิตวิทยาสังคม ให้ความรู้
ที่เป็นพื้นฐานในสาขาวิชานี้ มี 2 บท คือ
มนุษย์สัมพันธ์ และมนุษย์ความคุณมูลย์
โดยเฉพาะในบทหลังมีการนำเสนอไปร่วมกับ
กับแนวคิดต่าง ๆ และประยุกต์เข้ากับ
มนุษย์สังคมในปัจจุบันได้อย่างน่าชื่น
ติดตามโดยตลอด

ในแต่ละบทผู้เขียนจะมีเค้าโครง
เรื่องอย่างกว้าง ๆ แล้วจึงจะเริ่มกล่าว
รายละเอียดเรียงจากหัวข้อใหญ่ไปเล็ก
อย่างมีความสัมพันธ์และให้รายละเอียดต่อ
ยิ่งกว่าหนึ่งก้าวอ่อนโยน ไม่ใช่การกระโดด
โดยตรง ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นอน
ซึ่งช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่ายและเข้าใจ
ความหมายที่ถูกนำเสนอได้ดี ทำให้ผู้อ่าน
สามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

จะมีเปลกอยู่นิดหนึ่งก็คือ “ไม่มีบท
เรื่องมุกถิกภาพ” ซึ่งเป็นหัวข้อสำคัญอัน
หนึ่ง แต่ผู้แต่งได้สอนใส่เนื้อหาเรื่องนี้ไว้
ในบทแรกถัดคันพฤษติกรรม และบทการ
เรียนรู้ ทำให้ขาดรายละเอียดที่เป็นอิสระ
และขาดเงื่อนไขที่ต้องการ ตาม
แนวคิดต่าง ๆ ซึ่งบังเอิญขัดแย้งกันมาก
ขณะเดียวกันก็เป็นปัญหาที่น่าสนใจและ
ใกล้ตัวด้วย

2) พื้นฐานทางปรัชญา วิ- วัฒนาการ และระเบียบวิธีของจิต- วิทยา

เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้แต่งอธิบายหน้า
กระดาษถึง 1 ใน 6 ของทั้งหมด เพื่ออธิบาย
ปัญหาดังกล่าวทำให้กลایยเป็นจุดเด่นและ
สร้างความประทับใจให้ผู้อ่านในด้านนี้
ถ้ามองในแง่ของจิตวิทยาทั่วไป ที่เป็น
การศึกษาเบื้องต้นสำหรับนักศึกษาแล้ว
เนื้อหาส่วนนี้ก็ช่วยให้ผู้อ่านได้เห็นหลัก
พื้นฐาน ของจิตวิทยา แต่ก็ลืมถูกละเอียด
ในหนังสือหลายเล่ม

ผู้แต่งเริ่มต้นจากการพูดถึงวิพัฒนา
การของวิชีสึกษาจิต ตั้งแต่ในเชิงปรัชญา
ໄດ້เนื้อหาตามแนวคิดใหม่ ๆ ที่ประกอบ
ขึ้นเป็นจิตวิทยาร่วมสมัย ในทุกหัวข้อ¹
จะมีทั้งเนื้อหาและคำวิจารณ์ ในส่วนของ
จิตวิทยาเชิงปรัชญา มีข้อนำสังเกตอันแรก
คือการแบ่งแนวของปรัชญาในเรื่องที่
เกี่ยวกับจิตออกเป็นปัญหา 3 ปัญหา และ
กำหนดต่าง ๆ ต่อปัญหาเหล่านั้น เช่นใน
ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างจิตและกาย
ผู้แต่งแบ่งคำตอบเป็นกลุ่ม ลัทธิวินิยม
(Dualism) ซึ่งแบ่งย่อยออกเป็น ลัทธิปฏิ
สัมพันธ์ (Interactionism) ลัทธิคู่ขนาน
(Psychophysical Parallelism) และ ลัทธิ

ผลพลอยได้ (Epiphenomenalism) กับ
กลุ่ม ลัทธิเอกนิยม (Monism) ซึ่งขึ้นอยู่
กับ ลัทธิสสารนิยม (Materialism) ทฤษฎี
2 ด้าน (Double - Aspect Theory) และ
ลัทธิจิตนิยม (Idealism) ส่วนอีก 2 ปัญหา
ก็เช่นกันคือ เรื่องการเรียนรู้ แบ่งเป็น

ลักษณะจักรนิยม (Empiricism) กับ
ลักษณะทฤษฎีพจน์นิยม (Rationalism) และ
เรื่องพฤติกรรม แบ่งเป็น ลักษณะจิตวิทยา
(Determinism) กับ ลักษณะอิสระนิยม (In-
determinism) การแบ่งแบบนี้อาจจะไม่
ชัดเจนเท่ากับอีกแบบหนึ่งที่จัดแนวคิด
หลักเป็น 2 แนว คือลักษณะรานิยมกับ
ลักษณะจิตนิยม ในแต่ละแนวก็มีความ
เที่ยวกันการเรียนรู้และพฤติกรรมของไป
เป็นรายละเอียดต่าง ๆ ความแตกต่างของ
แต่ละแนวจะเห็นเปรียบเทียบกันชัดเจน
กว่าแบบที่ถูกลงเสนอ เพราะในหนังสือ
เล่มนี้แม้กระตั้งลักษณะรานิยม และจิต
นิยมซึ่งตรงข้ามกันกลับถูกจัดในกลุ่ม
ลักษณะจักรนิยม ส่วนกลุ่มลักษณะที่วินิยม ซึ่ง
ที่จริงแล้วกล่าวถูกต้องถ่องถ่องถูกต้องที่สุดแล้วก็มีที่ราระนະ
ที่ชัดเจนของกลุ่มนั้นว่าระหว่างภาษา กับ
จิตนั้นจะเป็นดัวกันแนด กลับถูกจัด
เป็นกลุ่มต่างหาก ทั้ง ๆ ที่ควรจัดไปตาม
ที่ราระนະที่ถูกต้องที่สุดของกลุ่มนั้น ๆ

ที่น่าสนใจกว่าอีกชุดหนึ่งก็คือ
ทรรศนะของผู้แต่งที่เห็นว่าการถอดเลี้ยง
ทางปรัชญาไม่ทำให้อิดวิทยาแยกตัวออก
จากปรัชญามาเป็นวิทยาศาสตร์ซักกว่า
แขนงอื่น ๆ ผู้แต่งเข้าถึงสองครั้งในหน้า 4
และ 8 การมองเห็นนี้อาจเป็นการละเอียด
ลักษณะประวัติศาสตร์ของปรัชญาซึ่ง
เปลี่ยนแปลงมาเรื่อย ๆ จากลักษณะนิยม
สู่สร้างนิยมจากสร้างนิยมที่หยาบคลาย
เป็นที่ลึกซึ้ง ทั้งนี้ก็ดำเนินไปโดยแยกไม่
ออกจากความรับรู้ของมนุษย์ต่อตนเอง
และธรรมชาติ ที่ขยายตัวไปตามความ
เจริญของสังคม ลักษณะเช่นนี้จะมองเห็น
ไม่ยากถ้าเรากราถ่วงใจแนวคิดของนักปรัชญา
แต่ละคนนิใช่อย่างลอย ๆ แต่โดยเที่ยบ
เคียงกับยุคสมัยที่เขาอยู่ ปัญหานี้อาจจะ
สรุปเป็นข้อโดยແย়งสั้น ๆ ว่าทั้งปรัชญา
และวิทยาศาสตร์เรองต่างก็แยกไม่ออกไป
จากระดับความรับรู้ของคนเราที่คลี่คลาย
ไปตามยุคสมัย ดังนั้นปรัชญาอาจก็เป็น
ส่วนหนึ่งที่ผลักดันวิทยาศาสตร์ด้วย ซึ่ง
ในประการหลักนี้ ผู้แต่งเองก็ยอมรับใน
หน้าถัดมา (หน้า 9) ว่า สังฆิลิจิตนิยม

ลักษณะซ่อนอยู่ และลักษณะที่ประจักษ์นิยมนี้ เองเป็นผู้เบิกทางให้จิตวิทยาเป็นวิทยาศาสตร์ นี้ใช้ปรัชญาหรืออคติไปถึงจิตวิทยา ไว้ ทว่าความจำกัดในด้านความรับรู้ (ซึ่งรวมไปถึงความสามารถในการคิดค้น เกี่ยวกับเรื่องนี้ไปขยายความเข้าใจต่อตนมนุษย์ และธรรมชาติ) ต่างหากที่ถึงรังสไว้ ถ้า กล่าวในเชิงนี้ ก็หมายความว่าการที่ศาสตร์ แขนงใด ๆ จะเป็นวิทยาศาสตร์ได้เร็ว แค่ไหนนั้นขึ้นกับความซับซ้อนของศาสตร์ นั้น ๆ มากกว่า ถ้าซับซ้อนน้อยมนุษย์ สามารถรับรู้ในระดับของความเจริญขึ้น หนึ่งก็ย่อมเป็นวิทยาศาสตร์เร็วกว่า แม้ กระถั่งแขนงฟิสิกส์ เมนี ศึกษา และ แขนงอื่น ๆ ของมนุษย์เป็นวิทยาศาสตร์ เร็วซึ่งต่างกันด้วยเหตุนี้ เช่นกัน

หลังจากผู้แต่งกล่าวถึงจิตวิทยาในเชิงปรัชญาแล้ว ก็กล่าวถึงเรื่องการสังเกตจิตกับจิตวิทยาโครงสร้าง ซึ่งมีการเปรียบเทียบกับทฤษฎีความด้วย ต่อมาก็เป็นเรื่องการวิเคราะห์จิตกับจิตวิเคราะห์ ซึ่งในคำว่าจารณ์มีข้อความที่ว่า “ลักษณะความแตกต่างทางความคิด ในสำนึกจิต วิเคราะห์มีลักษณะคล้ายการแตกแยกความเชื่อทางศาสนาเป็นนิกายต่าง ๆ ความแตกแยกนี้ทำให้จิตวิเคราะห์ขาดลักษณะของวิทยาศาสตร์ในที่ต่างๆ นักวิชาการในวิทยาศาสตร์ความแตกต่างทางความคิดต้องตัดสินข้อแตกกันด้วยผลที่ได้จากการสังเกต” คุณเป็นคำว่าจารณ์ที่สรุปเร็ว และรุนแรงไปหน่อย และไม่น่าจะได้รับการยอมรับจากผู้ที่ศึกษาทางด้านนี้ Erich Fromm เคยกล่าวไว้ว่า “เนื้อหาของมนุษย์ทางจิตวิเคราะห์...ก็คือการสังเกตข้อเท็จจริง ไม่มีใครที่จะถูกสังเกตอย่างทุก ๆ นาที เท่ากับผู้ป่วยในระหว่างหลาบร้อยชั่วโมงของการสัมภาษณ์ทางจิตวิเคราะห์ มนุษย์ทางจิตวิเคราะห์อยู่ตรงที่วางข้อวินิจฉัย (ข้อสรุป) จากการสังเกตข้อเท็จจริง ที่การสร้างสมมติฐาน

ทำการเปรียบเทียบสมมติฐานกับข้อเท็จจริงในอนาคตที่คุณหนึ่งคนได้ค้นพบ และในที่สุดก็นำารวมกันเป็นรูป่าวงของนื้อหาที่เพียงพอจะรับรองความเป็นไปได้ของสมมติฐาน ถ้าหากมีข้ออ้างข้อทดสอบสมมติฐานเหล่านั้น⁽¹⁾ ดังนั้น เนื้อหาของจิตวิเคราะห์จึงได้มีการเปลี่ยนแปลงมาเรื่อยๆ ทั้งในยุค Freud และหลังจากนั้น⁽²⁾ ทั้งนี้เพราะการสังเกตที่ลึกซึ้งและหลากหลายขึ้นเช่น กลุ่ม Ego Psychology (เช่น Erikson) ที่เน้นถึงการปรับตัวของบุคลิกภาพโดย Ego แทนที่จะกล่าวแต่อิทธิพลของสัญชาตญาณอย่างเดียว) หรือเพระลักษณะของสังคมที่เปลี่ยนไป เช่น Neo - Freudian กลุ่ม Culturalist (เช่น Horney, Fromm) ที่เน้นอิทธิพลของสังคมและวัฒนธรรม

ในส่วนที่กล่าวถึงการสังเกตพฤติกรรมและพฤติกรรมนิยมนั้น เนื่องจากเป็นรากฐานให้ผู้ของจิตวิทยาปัจจุบัน ผู้แต่งจึงอธิบายละเอียดทั้งในแง่ของกิปรัชญา ทฤษฎีความรู้ วิธีการอย่างละเอียด มีข้อท้วงติงลักษณะของตรงที่เขียนกิจิตวิทยาปัจจุบันนิยม (Cognitive Psychologist) ไว้ในเรื่อง พฤติกรรมนิยม อาจกล่าวให้เกิดความเข้าใจผิดว่า Cognitive Psychology นั้นมีรากฐานจากพฤติกรรมนิยม ทั้งที่ Cognitive Behaviorist ก็เป็นเพียงส่วนหนึ่งของ Cognitive Psychology เท่านั้น รากฐานส่วนอื่นก็คือ Functionalism และ Gestalt Psychology บางคนอ้างนาดกล่าวว่า Cognitive Psychology เป็นการกบฏต่อแบบของพฤติกรรมนิยม โดยว่ามานักจิตวิทยาต้องศึกษาเข้าไปใน “กล่องดำ” โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ขบวนการของจิตใจ⁽³⁾ ตัวอย่างของคนที่ Heraeus ก็คือ เพyiเจต (Piaget) กับทฤษฎี Cognitive Development อันได้ดังของเขาว่า สำหรับข้อวิจารณ์ของผู้แต่งต่อ พฤติกรรมนิยม เก็บข้อมูลเป็นคำชี้แจงถึงแม้จะถูกต้อง (เช่น โควัตส์กิจินิยม, เป็นวิธีวิทยาศาสตร์ที่มีความเที่ยง และ

ความปรนัยมากที่สุด) แต่จิตวิทยาร่วมสมัยเห็นงี้ ๆ ก็มีคำวิจารณ์ต่อพอดีกรรมนิยมไม่น้อย (จะกล่าวต่อไปภายหลัง)

ในตอนสุดท้ายของบทนี้ผู้เขียนได้ให้คำแนะนำเดี๋ก่อนอัย กับจิตวิทยามุขย์-นิยม (Humanistic Psychology) ส่วนในบทที่เป็นวิธีการของจิตวิทยานั้น ให้รายละเอียดในเรื่องของการหาข้อมูล การวัด การทำวิจัย ที่เข้าใจง่าย ยกตัวอย่างที่ชวนอ่าน โดยไม่เสียรายละเอียดของเนื้อหาพร้อมทั้งบทวนสิ่งที่เป็นด้วย

3. การประยุกต์เข้ากับสังคม และชีวิตประจำวัน

เป็นอีกจุดหนึ่งที่ทำให้หนังสือเล่มนี้น่าสนใจและน่าอ่านต่างไปจากเดิมอื่นๆ ผู้แต่งได้สอดแทรกปัญหาเรื่องวิดและสังคมไว้อย่างชวนให้คิด และทำให้เกิดภาพพจน์ที่คิวาวิชานไม่ห่างตัวจากเกินไป เช่นในบทแรกผลักดันพฤติกรรม มีเรื่อง มนุษย์เห็นแก่ตัวหรือ มนุษย์ก้าวร้าวหรือและเสรีภาพของมนุษย์อยู่ที่ไหน มีข้อสังเกตว่าแม่น้ำงเรื่อง เช่นความเห็นแก่ตัว แม้จะยกแนวคิดอย่างหลอกหลอน แต่ก็ถึงท้ายโดยข้อสรุปตามการวิจัยของพฤติกรรมนิยม ส่วนเรื่องความก้าวร้าวนั้น ผู้แต่งสรุปข้อมูลทั้งที่บรรคนะที่ว่าเป็นธรรมชาติของมนุษย์ (ตามแนวคิดอื่นๆ) และเป็นผลของการเรียนรู้ตามพฤติกรรมนิยม เพราะบรรคนะแรกได้รับการพัฒนาในเชิงสรีริตวิทยาจากกราฟหาตัวแทนในสมองที่ทำให้เกิดการเพิ่มขั้นหรือลดลงของความคุร้ายในสัตว์ สำหรับเรื่อง เสรีภาพ ผู้แต่งยกบรรคนะของสกินเนอร์ (Skinner) เพียงอย่างเดียว ทั้งหมดนี้ค่อนข้างจะท่องถ่องอีกทัพศรรรอบจำของพฤติกรรมนิยม

สำหรับด้าวบ่ายอัน ๆ ที่สะท้อน การประยุกต์ให้ออกบ่ายน้ำชั่นชุมที่สุด เห็น จะเป็นการอธิบายให้เห็นถึงความเชื่อ ผิดๆ ทางไสยาสาคร์ (ซึ่งนักศึกษาจะดัน

นี้จำนวนไม่น้อยยังเชื่ออยู่) โดยชี้ให้เห็นว่าความเชื่อเหล่านั้นเกิดขึ้นมาได้อีกต่อไป เช่นเรื่องการเข้าทรง (ในบทการรับรู้), เรื่องการไหว้พระพรหม กับการถูกหอบ ลอดเตอร์ (ในบทการคิด), เรื่องปรากฏ-การณ์เหนือจริง เช่น ลัญไฟ ตาพิทักษ์ ระลึกชาติ ฯลฯ (ในบทการรับรู้ตัวอุ และปรากฏ-การณ์ทางจิต) นับว่าเหมาะสมกับปัญหาของสังคมไทยมาก

4. อ้างอิงงานวิจัยในประเทศไทย

ผู้แต่งได้หันยกเอกสารวิจัยใน
ประเทศเรามาประกอบเปรียบเทียบ เช่น
จริยธรรมของเยาวชนไทย (หน้า 184),
บทบาทของสิ่งแวดล้อมต่อชีวานัมปัญญา
(หน้า 374), การร่วมมือและการแข่งขัน
(หน้า 419), ภาพพจน์เก่าลุ่มนบุคคลนางกลุ่ม
ในสังคมไทย (หน้า 270) ฯลฯ ซึ่งล้วน
แล้วแต่ยกมาได้อ่าย่างน่าช้มเชย อ่าย่างไรก็
ตามเป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้ทำการวิจัยจำกัด
อยู่ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแทนทั้งสิ้น
นี่รื่อวิจัยที่เป็นของสถาบันวิจัยพศต-
กรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์-
วิโรฒ มีหนังสืออีกเล่มหนึ่งที่ใช้แนวโน้มใน
การดำเนินเรื่อง ก็คือ *จิตวิทยาลึกลับตัวตน*⁽⁴⁾

เรื่องนี้เป็นสิ่งที่นำสนับสนุนให้เป็นตัวอย่างของการเขียนตำรา เพราะที่แล้วมารามากพบข้อความในหนังสือประเกาขันตันด้วย “โนเมริกาพบว่า....” ถักษณะ เช่นนี้แม้จะจำเป็นสำหรับการขยายความคิดความเข้าใจให้กว้างขวาง แต่ถ้าหากเกินไปอย่างที่เป็นกันอยู่ในปัจจุบัน ก็กลับจะกลับเป็นอิทธิพลครอบงำ ทำให้เรารู้จักตัวเราเองน้อยที่สุดหรือไม่ก็รู้สึญับผิด ๆ ชนิดหลงเชื่อไปตามขาว่าว่าเงินเป็นปัญหาสำคัญอันหนึ่งในวงวิชาการเรา

5. ส่งเสริมการเรียนแบบเป็นฝ่ายกระทำ

การอบรมสั่งสอนของคนไทยตั้ง

แต่เด็กมานั้น ทำให้นักศึกษาขาดลักษณะ
ริเริ่มและเป็นฝ่ายกระทำ ยิ่งถ้าขาดการ
ส่งเสริมความเป็นฝ่ายกระทำในการเรียน
ก็เท่ากับคงปัญหาเหล่านี้ไว้ต่อไป จึงเป็น
เรื่องที่เราไม่ควรจะมองข้ามไปของลักษณะ
เด่นในด้านนี้ ที่ผู้แต่งจะแนะนำหนังสือ
อ่านเพิ่มเติมในทุกหัวข้อ ในจำนวนที่
เหมาะสม อย่างไรให้ฟังสั้น ๆ ว่าเกี่ยวกับ
อะไร ยกตัวอย่างแก่ Ihnen เห็นจะสำหรับบุคคล
ประسังค์อะไร นักศึกษาที่ศึกษามาอย่างเป็น
ฝ่ายกระทำจะแสร้งหากาความรู้เพิ่มเติมได้
ไม่ยาก พร้อมทั้งทายแล่�数นีรายชื่อหนังสือ
อ้างอิงโดยละเอียด และควรชนกันนี้เรื่องที่
ช่วยทำให้ง่ายแก่การค้นคว้าด้วย

ความเห็นอ่อนกับหนังสือ^{เล่นๆ}

ต่อไปนี้จะขอกล่าวถึงจุดที่หนังสือ
จิตวิทยาท้าวไปมีลักษณะเหมือนหรือร่วม
กันเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งรวมทั้ง “จิตวิทยา
มูลสาร” ด้วย ถึงแม้จะมีรายละเอียดที่ต่าง
กันและหนังสือเล่มนี้จะมีจุดอ่อนน้อยกว่า
เล่มอื่น ๆ จุดเหล่านี้ในบางครรศนะก็ถือ
ว่าเป็นจุดอ่อนในการศึกษาจิตวิทยาปัจจุบัน

ที่สำคัญยิ่งก็คืออิทธิพลของพฤติกรรมนิยมที่ครอบงำจิตวิทยาปัจจุบัน ก็อย่างที่ Davidoff⁽⁵⁾ กล่าวไว้ว่า จิตวิทยาปัจจุบันก่อรูปมาจากการเคลื่อนไหวทั้ง 5 คือ โครงสร้างนิยม, หน้าที่นิยม, อิทธิพลทางสังคม, พฤติกรรมนิยม และ เกสตอตที่แล้ว พฤติกรรมนิยมนี้อิทธิพลเข้มแข็งที่สุด เราจะเห็นได้ในด้านตั้งแต่บนแทรกราก ฯ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของจิตวิทยาไปจนถึงเกื้อหนุนคลอดเนื้อหาในลักษณะของจิตวิทยาการทดลอง และจิตสรีรวิทยา เช่นส่วนใหญ่ของบทที่เกี่ยวข้องพัฒนาทางชีวภาพ (บทที่ 3, 4) บทที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ ความจำ เป็นเรื่องของสรีรวิทยาเป็นส่วนใหญ่ บทที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ ก็เป็นเนื้อหาของ การศึกษาในเชิงพฤติกรรมนิยม และแทรกอยู่ในทุก ๆ บท แม้กระทั่งในด้าน

จิตวิทยาสังคม จิตวิทยาปัญญาภัย (Cognitive Psychology) ที่มีอิทธิพลรองลงมา โดยอยู่กรอบตามบทที่เกี่ยวกับมนุษย์ ทางจิตใจ เช่น การคิด ความรับรู้ ความจำฯลฯ

บรรคนะที่อยู่ในกระแสของจิตวิทยาร่วมสมัย นอกจากพฤติกรรมนิยม และจิตวิทยาปัญญาภัยแล้วก็ยังมีอีก 2 กระแสสำคัญ คือกระแสที่สืบเนื่องมา จาก จิตวิเคราะห์ และจิตวิทยามนุษย์นิยม ซึ่งทั้งสองส่วน มีองค์ประกอบบนอ้อยที่สุด ในหนังสือเล่มนี้ จิตวิเคราะห์ถูกอธิบาย อี่างจำกัดเฉพาะงานของ ฟรรอห์ด (Freud) ขาดการกล่าวถึงส่วนที่พัฒนาอุดมโดย เฉพาะ Ego Psychology และ Culturalist Psychoanalytic และมีอยู่เป็นครั้งคราวที่ อ้างงานวิจัยของพฤติกรรมนิยมต่อความ น่าเชื่อถือของจิตวิเคราะห์ เช่นในหน้า 327, 388 ซึ่งที่จริงปัญหานี้ยังมีข้อด้อย ออยู่มาก⁽⁵⁾ ส่วนจิตวิทยามนุษย์นิยม ดูจะ ได้รับการอี่างถึงน้อยที่สุดประมาณ 4-5 แห่ง ผ่านบรรคนะของมาสโลว์ (Maslow) Coan⁽⁶⁾ ถึงกับเคยกล่าวไว้ว่ามันเป็นการ สะท้อนความใจแคนของนักจิตวิทยาใน มหาวิทยาลัยในอเมริกา

สำหรับจิตวิทยาแนวพฤติกรรม- นิยมนั้น วิธีการที่ได้รับการยอมรับมีอย่าง เดียวคือวิธีการที่เป็นกวิสัย (Objective method) ขณะที่กระแสอื่น ๆ ของจิตวิทยา ยังยอมรับวิธีการทางอัตวิสัย เช่นการ สังเกตภายใน (Introspection) ในรูปแบบ และในระดับต่าง ๆ กัน แน่นอนว่าวิธีการ ของพฤติกรรมนิยมนี้ความเท็จและความ ปรนัยมากกว่าแต่จะเดียวกันกับจำกัด ขอบเขตการศึกษาทางจิตวิทยาไปตัววิชี ซึ่งในปัญหานี้ก็มีนักวิจารณ์ไว้มากนากาย จากแนวคิดต่าง ๆ McDougall⁽⁷⁾ วิจารณ์ พฤติกรรมนิยมในแง่ของการทำให้เงียบ เกินไป และลดพฤติกรรมลงมาเป็นการ เรียนรู้ของความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า กับการตอบสนอง ที่ถูกเสริมแรงโดย ความต้องการทางอันทวิช และการควบคุม ของระบบในร่างกาย ส่วน Joynson⁽⁸⁾

ในงานปี 1974 ของเขามีความเห็นว่ามี ปoyerที่เดียวที่นักจิตวิทยาขาดความทันกาล และมีความสัมพันธ์เพียงเล็กน้อยต่อ ธรรมชาติของคนอย่างที่สามัญสำนึก เข้าใจมัน และได้ขยายความคิดเห็นออก ไปถึงนบทบทของนักจิตวิทยา เขายังเห็นว่า จิตวิทยาการทดลองนี้มีจุดจำกัดอย่างร้าย แรง ส่วนจิตศรีวิทยาที่เป็นการไปเบ่ง งานของนักประสาทศรีวิทยาทำมาก กว่า สุดท้ายได้เรียกร้องให้ก็นิจิตวิทยา กลับสู่ concepts ของชีวิตจริง เป็นการ พัฒนาซึ่งต้องยกปัญหาที่ยังแก่ไม่ตก และ มีนาโดยตลอดของเรื่องกายและจิตและ นำเอาความเข้าใจของเรามาในทุกวันนี้ต่อ ธรรมชาติมนุษย์กลับไปสู่ศูนย์กลางของ ปัญหานี้

บรรคนะเหล่านี้ผู้วิจารณ์มีความ เห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องนำมานำใช้ใน ระดับการศึกษาจิตวิทยาพื้นฐาน ซึ่งผู้เรียน ควรจะได้เรียนปัญหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิต ของเข้าด้วย มิใช่ว่างจุดหนักอยู่ที่จิตวิทยา การทดลอง หรือจิตศรีวิทยา เท่านั้น

โดยสรุป หนังสือเล่มนี้นับว่าเป็น ก้าวสำคัญของการแต่งตำราจิตวิทยาพื้น ฐานในประเทศไทย ที่มีครบครันทั้งด้าน ความครอบคลุม วิธีการนำเสนอ เนื้อหา และความทันสมัย ขณะเดียวกันก็นำเสนอ ให้ดี อ่าน นักการประยุกต์ร่วมกับวิชาการ แขนงอื่น ๆ ความบกพร่องถ้าจะมีก็คง ต้องยกประยุกต์ไป ผู้ที่สนใจหรือศึกษา ทางด้านนี้ไม่ควรพลาดที่จะหาอ่านดู

บัญชี วงศ์ภิรมย์คานต์ โรงพยาบาลสมเด็จเจ้าพระยา

เข็งอรรถ

- Evans, R.I. *The Making of Psychology of Everyday Life.* New York, Knop, 1976, P. 315.
- ผู้สูงในเรื่องนี้อาจหาอ่านเป็นภาษาไทยได้ใน ประมวลมูล ศิริคินสัน จิตวิทยา เนื้องด้น, ไทยพัฒนาพานิช, 2524 หน้า 260-284 เรื่องเกี่ยวกับพัฒนาการแห่งทุกภูมิภาคลึกภูภาย หลังพาร์คย์ เป็นเรื่องที่เด่นที่สุดของหนังสือเล่มนี้
- Davidoff L.L., *Introduction to Psychology,* 2nd edition, Tokyo, Kosoaido, 1981. PP 18-19
- กัญจน์ คำสุวรรณ, นิตยา เสาร์มณี จิตวิทยา- เนื้องด้น, พิมพ์ครั้งที่ 2, ก.ก ศิลปบรรณาการ, 2524
- ใน Wolberg, L.R., *The Technique of Psychotherapy,* New York, Grune and Stratton, 1977 ประเมินคุณค่าของจิตวิเคราะห์สูงกว่านี้
- Coan R.W., "The Root of American Psychology" ในวารสาร *Contemporary Psychology*, February, 1982
- Thomson R, *The Pelican History of Psychology,* England, Penguin Books 1972, PP. 275-278
- Joynson R.B., *Psychology and Common Sense,* England, Routledge & Kegan Paul, 1974